

→ **Netwerken** vormen de noemer waaronder recente maatschappelijke transformaties worden beschreven en verklaard. Met het begrip netwerk wordt een nieuwe economische, sociale en ruimtelijke context aangeduid die door de ontwikkeling en toepassing van informatie- en communicatietechnologie mogelijk is geworden. Netwerken vormen de niet-lineaire en niet-hiërarchische organiserende principes in de maatschappelijke werkelijkheid van vandaag.

Nu vrijwel alle plaatsen zijn opgenomen in digitale netwerken is er een nieuw soort stedelijkheid ontstaan. In de stad van het informatie-tijdperk zijn fluctuerende processen van groter belang dan gefixeerde ruimtelijke vormen. De vraag is echter welke rol netwerken momenteel spelen als organiserend principe van nieuwe ruimten en welke betekenis ze kunnen hebben voor stedenbouwkundige modellen en methoden. Paradoxaal genoeg figureert de traditionele stad vaak als metaforisch concept in digitale computernetwerken, terwijl in de stedenbouw de term netwerk wordt ingezet om het vakgebied van een nieuwe inhoud te voorzien.

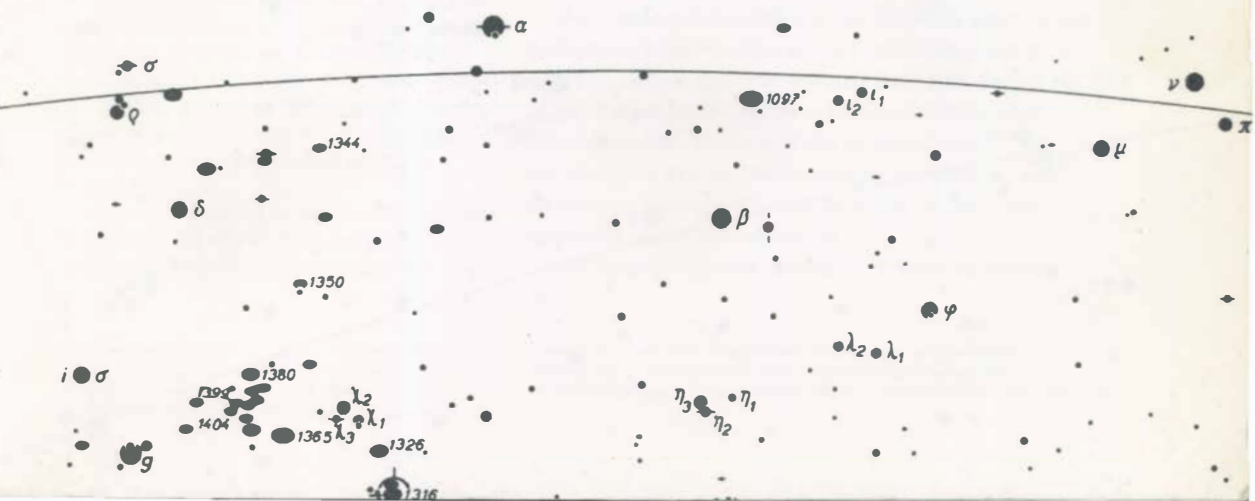
Het begrip netwerk wordt inmiddels in zoveel verschillende betekenissen gebruikt, dat het overal op van toepassing lijkt. Netwerkstedenbouw zou men dan ook kunnen afdoen als een modieuze notie, waar iedereen het over heeft zonder dat men precies weet wat het betekent. De onduidelijkheid over de relatie tussen netwerken en de stedenbouwkundige opgaven wordt veroorzaakt doordat immateriële netwerken niet eenduidig zijn te vertalen in een specifieke ruimtelijke vorm. In Nederland zijn de huidige discussies over netwerkstedenbouw nogal gefixeerd op snelwegnetwerken en corridor-concepten.

Networks are the heading under which recent social transformations are described and explained. The term network is used to designate a new economic, social and spatial context that has been made possible by the development and application of information and communication technology. Networks form the non-linear, non-hierarchical organising principles of social reality today.

Now that practically every place has been incorporated in digital networks, a new kind of urbanity has emerged. In the city of the information era, fluctuating processes are more important than permanent spatial forms. The question, however, is what role networks currently play as an organising principle of new spaces, and what their importance may be for models and methods of urban planning. Paradoxically, the traditional city is often used as a metaphorical concept in digital computer networks, while in urban planning the term network is currently being deployed to give the discipline a new content.

By now the term network has been used in so many different ways that it seems to be universally applicable. Network urban planning could thus be written off as a trendy notion that everybody is talking about without knowing exactly what it means. The lack of clarity about the relation between networks and the tasks of urban planners is due to the fact that virtual networks cannot simply be translated into a specific spatial form. Current discussions on network urban planning in the Netherlands tend to be rather fixated on highway networks and corridor concepts.

The fact that people are talking about network urbanism can also be viewed in a positive light as the presence of a general awareness that urban

Het feit dat er over netwerkstedenbouw wordt gesproken kan men ook positief opvatten als de aanwezigheid van een algemeen besef dat stedenbouw zich in een nieuw tijdperk moet herdefiniëren om in te spelen op een nieuwe logica op basis waarvan de verschillende fragmenten van de stad zich herordenen. Netwerkstedenbouw zou de stedenbouw moeten zijn die bij een maatschappij hoort die zich via netwerken organiseert. In dit nummer van *Oase* wordt een aantal aspecten van mogelijke vormen van netwerkstedenbouw onderzocht.

Het idee van een non-hiërarchisch en non-lineair netwerk wordt in dit nummer door Kevin Kelly nader ingevuld via een beschrijving van de structurele van biologische en technologische netwerken. Vanuit een vergelijkbare notie van het netwerk, een waarin het netwerk zijn eigen territorium creëert, herinterpreteert Gabriel Dupuy de geschiedenis van de stedenbouw. Peter Trummer en Penelope Dean laten vervolgens met hun onderzoek naar de Flying Doctors in Australië een op netwerken gebaseerde nederzettingenvorm met zeer lage dichtheid zien. Udo Garritzmann bespreekt netwerkachtige aspecten van twee plannen uit de recente Nederlandse ontwerp praktijk. De paradoxale ruimtelijke effecten van netwerken op hedendaagse leefwijzen vormen het onderwerp van het artikel van Ivan Nio. Manuel de Landa betoogt ten slotte dat de economische betekenis van steden en regio's al van oudsher door netwerken wordt bepaald.

planning must redefine itself in a new era in order to respond to a new logic underlying how the different fragments of the city rearrange themselves. Network urbanism ought to be the urban planning that corresponds to a society that is organised through networks. This issue of *Oase* examines a number of aspects of possible forms of network urbanism.

Kevin Kelly elaborates on the idea of a non-hierarchical, non-linear network describing the structural features of biological and technological networks. Starting from a similar notion of the network – one in which the network creates his own territory – Gabriel Dupuy reinterprets the history of urbanism. Subsequently, Peter Trummer and Penelope Dean present a network-based form of settlement with a very low density, on the basis of their research on the Flying Doctors in Australia. Udo Garritzmann discusses network-like aspects in relation to two plans from recent Dutch design practice. Ivan Nio tackles the subject of the paradoxical spatial effects of networks upon contemporary ways of life. Finally, Manuel de Landa argues that the economic importance of cities and regions has been determined by networks for centuries.

